

Odvody, nie podvody

Predstavte si, že raz ročne zrátate svoje príjmy, pozriete sa, za ktoré máte daňovú a odvodovú povinnosť a nájdete si sumy, ktoré musíte zaplatiť. Tomuto súčtu príjmov sa hovorí jednotný vymeriavací základ. Dôležité je, aby boli príjmy jednoznačne definované a aby, podľa možností, neboli výnimky. Práve výnimky a zložité pravidlá robia totiž výpočet neprehľadný, zložitý, vyžadujúci asistenciu, čo, samozrejme, nie je zadarmo.

Každoročné podávanie daňového priznania sa rovná hororu, ktorý prežívajú státisíce drobných podnikateľov a živnostníkov. A aj ročné zúčtovanie zdravotného poistenia sa stále robí na štrnástich rôznych tlačivách, čo významne znižuje efekt spravodlivého delenia poistného. Do zavedenia ročného zúčtovania totiž štát hradil za svojich poistencov v podstate tak, ako sa mu zachcelo. Ročné zúčtovanie to znemožňuje, štát platí za svojich poistencov ako každý iný. Toto si netrúfol zrušiť ani Smer, neurobil však nič na zjednodušenie. Už len tým, že by sa zaviedla „super hrubá mzda“, pri ktorej odvody a preddavky na dane platí namiesto dvoch subjektov iba jeden – zamestnávateľ alebo zamestnanec. Zo štrnástich tlačív by zrazu bolo potrebných iba sedem. A zavedením jednotného vymeriavacieho základu by na všetky dane a odvody stačilo iba jedno tlačivo. Často sa zamieňa jednotný vymeriavací základ s jednotným miestom výberu. Vláda hľadá prácu pre colníkov a myslí si, že finančné či daňové úrady budú vyberať odvody lepšie. Lenže zdravotné poisťovne majú výberovosť lepšiu ako 95 percent. To len Sociálna poisťovňa môže o takom výbere snívať. Je to dané tým, že ide o verejnoprávnu inštitúciu s nezodpovedným správaním k vlastným pohľadávkam. Problémom jedného inkasného miesta sa ukazuje aj otázka, či budú pohľadávky za nevybraté poistné. Logicky toho, kto ich bude vyberať – teda štátu... Existuje, našťastie, viacero techník ako tento problém riešiť.

Vlajkovou loďou SaS mal byť odvodový bonus. Nevedno, za čo vymenili pri koalíčných rokovaníach odloženie svojho ústredného programu. Lenže, kým nebude zavedený jednotný vymeriavací základ, odvodový bonus bude iba nerealizovaným snom.

Samozrejme, kľúčom k zavedeniu jednotného vymeriavacieho základu je spravodlivé posúdenie, ktoré príjmy budú jeho predmetom. Vláda pri zavedení nových odvodov do zdravotných poisťovní ukázala jednu možnosť. Tá však v konečnom dôsledku neznamena nič iné, iba neadresné, jednostranné a nesymetrické zaťaženie určitej skupiny obyvateľstva (napríklad tých ľudí, ktorí si dokázali ušetriť na byt a prenajímajú ho). Novo predpísaným zdravotným odvodom (bez toho, že by platcovia dostali čo len symbolickú protihodnotu v poisťovni) vláda a parlament potrestali základy svojej voličskej základne.

Rovnosťárstvo KDH, ktoré ho primkyna skôr k socialistom, okorenené pravo-ľavými sociálnymi cenzúrami premiérky, vedú k ekonomickým novotvarom typu prepúšťania železničiarov, ktorým garantujeme, že nebudú nezamestnaní. Výsledkom je však najmä

mizivá nádej, že by práve zdravotníctvo dokázalo dokončiť reformu z rokov 2002 až 2006. Chýba napríklad nariadenie vlády, ktoré stanoví nárok poistencov na úhrady z verejného poistenia. Príde?

Minister Uhliarik sa radšej bude zaoberať výhradou svedomia, nie však jedinca, ale inštitúcie, pretože presne tým je avizované nevykonávanie interrupcií v univerzitných, teda štátnych nemocniciach. Pritom v reformných zákonoch z roku 2004 sme uzákonili právo na výhradu svedomia jednotlivca. Stále považujem za správne, že ak má lekár s interrupciami či antikoncepciou problém, aby to nemusel robiť, stačí o tom informovať svojich pacientov. Zákaz vykonávania v nemocnici je však hlúposť, ktorá nakoniec viac poškodí KDH.

Nuž, ale čo možno čakať v krajine, kde sa bývalý hlavný hygienik Ivan Rovný môže stať univerzitným profesorom na jedinej štátnej univerzite? Toto by sa možno ani na Labašovej lekárskej fakulte tak ľahko nedalo.

.rudolf Zajac